

ВАРЫН-ХЕМЧИКЧИЛЕР ЮБИЛЕЙГЕ

Совет кижилер кыдыг-бир алдарлыг хүнерин, байырларын чаа-чаа чедикчилер-биле дөңгөлдүрүп, ол-ла үеде кол кичээлери шилерлер-тирээни айтырларга мөөдүрү чагай чачылдыг. Ыңчагаш Совет Эвилелинң хай-национал улустарының ийар-балдыг улуг өр-бүлелине Тываның каттыжым киргенден бээр 30 чыл оюн барын-хемчиликчилер-биле үтүк турар.

Ленинчи национал политикам боттанышкынын, партияның болгаш чаакиңи доктринада сөгүш салымчының ачымында бүгү Тывада мыкшап, Барын-Хемчиктин де-мискеерине совет эрге-чарга-нык чылдарында экономика, соода, баш кызыра талаш-биле аажок үтүк ийрилгилер болган. Кыска хуурамын дүзү-гүзүлү Барын-Хемчик чаа туудуларым, хөгжүп турар улустарым, механикастаттын-га көзү айма-агым район болу берген. Шыаада көкүчү чоорап араатар суурлук чагай амырларча шилерче, эне-курт турган черлерде чаа-гайдым туттунган хоорай болгаш суурлар тургустуну-лаан. Районуң девискээринде аажок үлүгүл эрине бай-лак — лаг-дүгүндү баазында дагы үениң амык хоорайы — Ак-Довурак тууду тургус-тулам, инаа Бүгү-визел уругу-дулам «Тыва даг-дугу» ком-бинаттын баштайгы элчээз амыкшап, ам оң ийги элчээз колор чылың амыкшап кыр-лер дүш күженишкениң амыкшап чоруу турар.

Районуң девискээринге ий-дыг улуг бугурулгениң болгаш Ак-Довурак хоорайны тууду тургустурула Совет Эвилели-нин хөй националдарының оол-дар, кыстары төлөпкү үлүгү киргенни сөгүш ханышкы-ны-биле чугаалап апар. Ам-ле үеде акы-дүмалыкчы чо-руктуу база найралдын бо хоорайында болгаш ийитин-биле бистиги районда, 40 хире националдарың төлөлекчи-

лери амыкшап, чурттал турар. Барын-Хемчикке, малайгы Ак-Довурактын бугурулгеле-рияче, туудуларыңе бистиги чуртта акы-дүмалык бугу-де рес-публикалардан нарын машина-техника, деригелдер, металл, шил болгаш тууду материал-лары кып турар, а ийчаарга «Тыва даг-дугу» комбинаттын бугурун продушкыны Моск-ва, Ленинград, Новосибир-ск, Горький, Славск, Красноярскке болгаш ийитин-биле чурттуң экономикаң 16 райониче чоруу турар. Бо комбинат болгаш Ак-Довурак хоорай бодунуң 10 чылың чоокта чаа байралдым-биле дөңгөлдү Оларга бугурул-ге коллективтеринң болгаш айма-ишчилеринң чедикши-леринң дугайым ийичи рес-публика солунарында тодар-гай парлаан чүве төлөдө, ол дугайым манаа хатаптаваам.

Тоску беш чылдың тодара-дыкчы чылыңың планың даал-дарларым хуусаа бетине күе-сетир дүш чуртка социалист чарышты чарышты эгелээ-ниниң баштайгы түренилген-ге районуң партия, совет, профсоюз болгаш комсомол органдары күн-ажыкчы кол-лективтеринң болгаш айма-ишчилеринң күженишкениң планың сорулгаларын долдур болгаш амык күседирине база Совет Тываның 30 чылың төлөпкү үтүкүрүңе угла-дырмын, бо талаш-биле тодар-гай хемчилерин боттандырып эгелээ. Алган социалист кү-дүлгелерин күседир дүш кү-женишкениң амыкшап үениңде хөй-хөй бугурулге, ту-дугу, транспорт коллективтери, амырлар хандырылга бугу-рулгелери, соахтарынң бол-гаштарын болгаш фермалары боттанышкы амык көкүзү-биле экиктиң.

Партия болгаш өске-даа хөй-ниги организациаларың ий-дүгү организациаларың ий-дү-жер-техниктиң амыкшап-ларынң шүдүгү күжениш-кенинң түнөүлде район

бо чылдың сес айларында үлетпүр продукцияны бугурун планың 101 хуу, оң сайгарар планың 104 хуу күсеткен. Хаас заводу, чоңуң амыр-лар хандырылга комбинаты, ийш амык-агым чери, «Сель-хозтехника» каттыжымшык-ны болгаш өске-даа бугурул-ге коллективтери планың сорул-галарын амык күсеткен.

Районда тууду организациа-лары бо чылдың эртенге ай-ларында баш багай эвес амыкшап. Эртенге чылдың бо үениңде төмүнчү бөдөн, кылдыган амыкшап хем-чээли баш улагаткан. Ол үе-нин дүргүзүңа тууду органи-зациалары ийитин-биле 3 муң амык дербелчин метр чурт-талга шөлү амыкшап кирген. «Бугурулгени болгаш кызыра-амырлардың эвезиң эвес чаа объектилерин тууду дооскан. «Тыва даг-дугу» ком-бинаттын ийги элчээзин кол коруузуңу туудуңа аажок улуг хемчээлди тууду-монтаж амыкшап чорудуп турар. Мында барык-ла 4 миллион 800 муң амык рубльдиң ка-питал салымшыкын шилгээли алган.

Совет Тываның 30 чылың-га алдарыктагы социалист чарышты ийектедиң кирин-кей, районуң көзү амыкшап-чылары бо чылдың чамдык эки түнөкелерин чедип ап тур-ар. Эртенге чылдың бо үениң-биле деннээр хөйүнүң баш амыкшап беш саны өскөй, малайш продукутуу база бө-дөн. Район күрүңе 187 тон-на дүк садар хүдээлгезин ав-густ 30-де 191 тонна кылдыр амык күсеткен. «Шекспэр» совхозтуң малчынарын күрү-ңе дүк садар планын эвези амык күсеткен. Бо чугула амык районда ам-даа үргү-чүен турар.

Районуң совхозтарында со-циалист хүдээлгезин күсе-дирине белик көргүзүлгени чедип алган фермалар, бри-гадалар эвези эвес. Чижээ, «Шекспэр» совхозтуң Биче-

Тей салбырында хойжу бри-гада (бригадир Моңгуш Ка-лындауу) төрүрү чүс хойга онааштыр 95 хураганым, «Хем-чик» совхозтуң № 2 хойжу бригадалары (бригадир Хоум-шук Саймы-Маалыр) чүс хой-дан-на 93 хураганым алган.

Сүт-баран фермаларың арзында социалист чарыш-ка «Барлык» совхозтуң Алыр-Маажалык фермаларың кол-лектив белик көргүзүгү чедип ап келген.

Барын-Хемчиктин бугурул-гелеринге, туудуларында, тран-спорт болгаш амырлар хан-дырылга коллективтеринде, көзү амык-агым бугурул-ге оң-он кайгыжымчы мастерлер өтүп үгөн. Ак-Довурак хоорай-ның болгаш «Тыва даг-дугу» комбинаттын он чылың байырларды-биле хоабш-туу мөөдүрү чаа оң ийи мур-накчы бөдүк амыкшаптарыңа болгаш албан-хаакчыларыңа Тыва АССР-ниң хүдүлүг ат-тары тывысканын база Тыва АССР-ниң Дээзи Советиниң Президиумуң Хүндүлүк би-жи-биле шаңдалы оң база бир тодаргай баштыкмы бол-ду.

Көзү амык-агым мурнак-чылар база хөй Чижээ, «Бар-лык» совхозтуң хойжулары Ууртактар боттарың шү-дүгү күн-ажыкчы-биле бугу ийитиниң хүдүлүклин маалап алган. Ууртак Хоумшук болу Октябрь, Революцияны өрөк-шөгү, а оң калайы Серей Усу-новна Ууртак Ленин өрөкшөгү болгаш Маалыр-че. Олар чыл-ында чүс хойдан-на чүстө өрү хураганым ап келген, а бо чылдың чүсө онааштыр 111 хураганым алган. Хойжулар: «Барлык» совхозта Ооржак Датпаа, Күжүгү Сагда, «Хем-чик» совхозта Александр Сава, Хоумшук Саймы, «Шекспэр» совхозта Куулар Чамба, Хо-умшук Шыдыра болгаш өске-лер-лаа чүс хойдан-на 100-тен 121 чедир хураганым алган. Ийитин-биле районда 50 амык хойжу бо чылдың алган соци-

алистик хүдээлгезин амык күе-сеткен.

Оң-биле чергелештир бай-ралды дөңгөлдүрүңүң эң эки аргам болза шилерлер-тиниз сорулгаларың боттан-дырычыче күшү мөөдүрү бол-ду деп дөңгөлдү айтышкы-ның районуң партия органи-зациаы белик ханышкы-биле билип турар. Ылангыч чамдык үлетпүр, тууду органи-зациаларың базас совхозтар-ның амыкшап чедир шил-лериниз ийитин айтырлар болгаш четпестер ам-даа хөй. Көзү тууду организациалары чамдык көргүзүлгө талаш-биле планын күсеттиң. Күш-ажыкчы коллективтеринң чам-дыктарында кижизидилге амы-ла кошкак, хөй-иштиниз бол-гаш күш-ажыкчы сапта-чу-рун үрүр боттар ам-даа үзүктаттимиз, үндүрү ту-дур продукцияның шынары ба-гай. Мурнакчыларын дүзү-гүзүлгө оң көрөгө районуң совхозтары курааырадырны-мракта четпес амыкшап турар. Районда хөйүнү болгаш бола малайч өзүлгезин темпиз оожум болуп артышаан, амыкшапчылар малайч чаш тө-дү планга чедир албайн тур-ар. Чамдык малчынарын, амыкшапчыларын, амыкшапчыларын чарышсага чок чоруудан ма-ды оорларды чок чидир чо-руктар болгаш оң хорамчы амыкшап хөй.

Малай башкы чөм-суур-биле хандырыларынң алтырны бис-тиң районда парни бооп ту-рар. Соагы чылдарда райо-нун амыкшапчыларында мал чедирин бугурун өздөк чөк болуп турар. Ылангыч бо чы-лың районуң кыжым хар ча-баан, чылың калдыкчының болгаш ийитин сөгүшү үнү-жү багай, ийичанга байдал дыка берге бооп турар. Ыңчагаш районуң партия организациа-ы көзү амыкшапчыларын күженишкени мал чедирин болуп чогууру-биле белеткээ-ринче угландырып турар. Партия райому, райкүссөм

Совет Тываның 30 чыл бо-лур оңи күш-ажыкчы белеткээ-ринге үтүкүрү дээш «Саян» совхозтуң амыкшапчылары социалист чарышты дээштик организациаан. Совхозтуң малчынары бо тодарыкчы чылда эки көргүзүлгени чедип алган.

Эт, сүт, дүк бугурурениң, оңи салдырынң планын амыкшап чедикшилик боттандырган. Эртенге чылдың бо үениңге деннээр ээтти 100 амык тоннага хөйүнү сатаан, ол мыкшап тос айларын сүт планы база амык күсеттиң. Дүк бугурун, сөдүрүнүң чыл планын амыкшап. Эртенге чылдың бо үениңге деннээр бо чылың 6 тонна эки шынар-дык дүктү амык дужааган.

Совхозтуң малчынары чаш төл амык талаш-биле эки түн-неди чедип алган. Чүс баш төрүрү хойга онааштыр 82 хураганым совхоз ажаап-ап шыдаан.

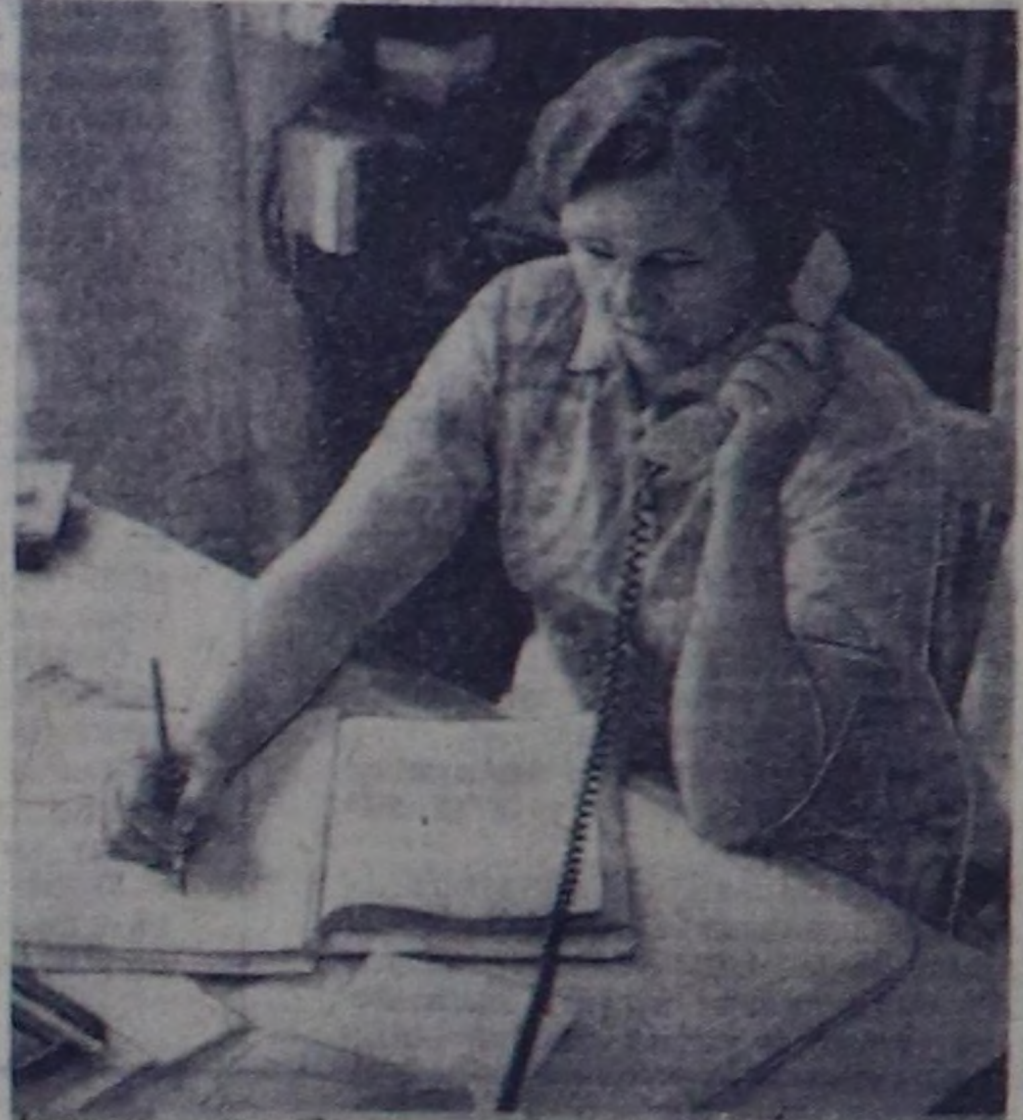
Сиген белеткээ совхозта 70 хуу челе берген. Ылангыч Сөсрели салбырынң мал чедип белеткээрин 350 тонна сөгүлү кедип, сарытаар планын күседир чоокшудай берген. Силос салымшыкын амыкшап үргүчүлүп турар. Бүдүр-гө чедир совхозтуң амыкшапчылары 1200 амык тон-на семизти салган.

Сиген белеткээ совхозта 70 хуу челе берген. Ылангыч Сөсрели салбырынң мал чедип белеткээрин 350 тонна сөгүлү кедип, сарытаар планын күседир чоокшудай берген. Силос салымшыкын амыкшап үргүчүлүп турар. Бүдүр-гө чедир совхозтуң амыкшапчылары 1200 амык тон-на семизти салган.

Чоокта чаа «Тыва газ» бугурулге эргеледи чырым, делгич болгаш эргежок чугула дериге-биле хандырылган чаа ийи кат бажыңче көшкө.

Бо эргеледе байралдыг, ак сеткиди кижилер хөй. Диспетчер албанының чолаачылары Леонид Филатов биле Николай Мочалин коллективте хүндүлгелиң. Оларын бирезиң назы-хар-даа, амыкшапчы-даа талаш-биле өскө-лөңдөн дап болза-даа, арзында эл-найралдыг. Диспетчер албанында ол ийи өжики дээрелерге саналып келген.

Ekaterina Alexandrovna Nevinova ол албаның дежур-ный диспетчер. Бо бугурулге тургустундан бээр ол мында амыкшап турар, социалист чарышты мурнакчызы.

Aleksandr Rodionovich Nevolin «Тыва газта» пропаново-чолоачымы. Маада чөлаачыла-ла алды чыл болган. Эртен ийити кватралда Александр Родионович эргеледе социалист чарышты ийги черин элээн.

Zoya Babushinina кызылчыларын бажыңарыга бо-ла керүп болур. Ол бажыңдарга газ плиталарын септээр, эдер талаш-биле слесарь-профилактик. Оң арзыңге беш чыл амыкшап келгениң дүзүңда чыгыс-даа хөмүдү кирип көрбөп. Ийди белбес аргажок, З. А. Бабушкина бөдүңү кермежилик мык билер специалист ботурудан алдыга, ки-жилерге өздөк, чымчак.

Сөзү БАРАМАШОВТУУ. А. МЕЛЬНИКОВТУҢ ФОТОЛАРЫ. Д. ЕНДАН.

Сарлык өске малаң онза-гай, оңу ажаап өстүреринге кижи-ле болган таарышас. Иргит Влэй-оол ол талаш-биле мергензин малчын, бо чылың чүс башка онааштыр 100 бызаны мөңдү доруктурган.

ЧУРУКТА: Моңгуш-Тайга-ның «Малчы» колхозунуң мурнакчыларының бирээзи Иргит Влэй-оол. О. МАСПЫЙ-ООДУҢ ФОТО-УУ.

«Чыраа-Бажы» совхоз бо чылың 3640 тонна, оң ий-тинде төл салбыр 968 тонна сиген белеткээ планың. Оң чугула амыкшап доктама-л бригадалардан аңгыда, малчынарын, суурларынң чурттанчы чөмүлү хаара туттунан.

Совхозтуң дирекциясы, Чыраага ивээ Совет күсү-сөмү сумелешкеш, чөмүңүң ий-ти хурдаларын дамчыштыр си-ген белеткээриниң чарышын калбарткан. Чыраа-Бажы суурнуң квартал бүрүзү 40 центнер сиген белеткээ хө-дүлгө алган, ам оларынң хөй эвезиң күсүлгөдөн. Тодаргай-ларга, 13 квартал ийитин-биле 520 центнер сиген бе-леткээ хүдээлгезинден ам 430 центнерин сарытаар, дужаап берген. Албан органи-зациа коллективтери 610 центнер хүдээлгө алган, оң 320 центнерин белеткээ.

ЧУРУКТА: шиланың үстү-кү каластарының өрөкшөгү-лериниң сиген белеткээниңе кирип турары. К. ЭНЕР-ООЛ.

«Улуг-Хая» совхозтуң Ары-Бажы сүт-баран ферманың коллектив тодарыкчы чылың планың оонаалдары хуусаа бетине оонаалдары хуусаа амыкшап турар. Ук ферма 1970 чылдың эгелде коммунист күш-ажыкчы коллектив деп белик атты чедип алган. Тываның Совет Эвилелинң акы-дүмалык өр-бү-лелине эки тура-биле бактал-дыр киргенниң 30 чыл болуп ою-гуна төлөпкү ужуражыр дээш чедикшилик амыкшап, эртенге сес айларда көкүчү чедикшиңиң ферма коллектив

ЛЕСНИКТЕР МАЛ ЧЕМИНИҢ БЕЛЕТКЕЛИНДЕ

Тываның ийш амыкшап амыкшапчылары көзү амыкшап-агым мал чедип белеткээ-ринге ийектедиң киржини чачыл апар чыдыры өрүчүгү. Беш чылдың бо тодара-дыкчы чылыңда көдөнчү амыкшапчыларының ийитиниң малын баш саны өстүр болгаш оң хорамчы тавар-жыр чоруп бугурулгө дээш белеткээниң лесниктерин боттарың кыяр улуг ол.

Сиген кезилде эгелди бээр билек бугу-ле лесниктер сиген кезер шөлдерге чедер берген, өт-сигенин мур-нундагы чылдардан дөра үң-гениңе хомудас аргам чөк болган. Ийичанга сиген белеткээниң талаш-биле бот-тарының мурнунда тургустун-гай сорулга берге дөңгөлдү олар билип, бодулар-ла аргалар-ны амыкшапчы шилеризаан-

нер.

Ийш амыкшапчы амыкшапчыларының ол шил-леринге дуулар-биле Тыва АССР-ниң Министрлер Че-гуветинин ийитиниң-биле «Т-25» деп марканың 8 тра-кторун, азы-биле сөөртүр 18 дөрабашты, тракторга сөөртүр ийген кестирер 6 машинаны, 2 сарытаакчы механизмни болгаш бар техникага амыкшап-лаар өлөң хөй артык кезек-терин немей үндүрүп берген.

Оң ачында элөң делгем деннээрден сигениң механи-кастаттынган арга-биле белет-кен болуп апарган. Чамдык черлерден 2-3 центнер си-генин бир гектарга онааштыр ап турган чоруктан бодулар-ны-биле делгем деннээр шөлдү кестирер ужурга та-вардып турганы билидигир.

Ийди бергелер тура-даа Чадана биле Каа-Хемнин ийш амыкшапчы черлери планын оонаалдарын ам эвези 80 хуу чедир күсеткен ап, эки шынарды 200-200 тонна сигени белеткээнин. Ол чер-лерде лесниктер Т. Макавкин, М. Доржу, И. Наместьев, Я. Фунтиков олар сиген белет-кээни шилер турарлар. Олар боттарында бердинген планын оонаалдарын күе-дипкеш, амыкшап үеде план-дан амыкшап сиген белеткээни үргүчүлгөшүлөшкөн.

Ол мыкшап Бүрөн-Бай-Хаак-та лесничий В. Суринов, Смы-тыг-Хемде — Ф. Астахов олар мыкшап мурнакчылар ботта-рың бердинген оонаалдарын бүрүн күсеткеш, чанында амыкшапчыларга дуулажым турар.

Амыкшапчы республиканың ийш камгалааның амыкшап-чылары ийитин-биле 1016 тонна эки шынарды сигени белеткеш алган. Өртөн арга-зыгы камгалаарыңа хөдө-башкан сонгарлаттымас ай-тырларга олар чардыгып, бергелешкениңге таваржып турган болганда, бо хүндерде олар оң-даа дээр көргүзү-лгени чедип алыр аргам.

Оң-биле чергелештир Ту-ранның, Барын-Хемчиктин ийш амыкшапчы черлери бот-тарыңа бердинген оонаалда-рын ийитин күседир чедип ал-дыры оларын сонгарлат-тымас сорулганы болу берген.

Ф. ГВОЗДОВСКИЙ. Ыш амыкшапчы эргелениң кол технология.

БЕДИК КӨРГҮЗҮГЛЕР

Чоон-Хемчик районуң «Чы-раа-Бажы» совхозунуң Хоум-Дег салбырынң партия бю-розу амыкшапчыларының орту-зунга организациаларың социалист чарыштын белик деннээлди, дээштик болуруне кол кичээлени салып турар. Бо амыкшапчыларынң комму-нистери база эң чугула тууду кылдыр көрүп турар болгаш боттарының оонашкан хезир-ге харымсалганы чоруктуң үлөсү-чөжүн көргүзүп келген.

Амыкшапчының түс-туе ай-ларында амыкшап турар кижилеринң бот-ишчилер-биле дөңгөлдү. Ону бо чижектер-биле баштык болуп, Беген Мөөдү-рүтүң дурткан 9 кижы сов-хозтуң сугаттыктын эвези бо чылың чөкө шилерин амыкшап турар. Сугаттыклар Чы-каан Сарыглар, Согаал-Дажы Куулар, Екатерина Куулар, Хоумшаа Ооржак болгаш өскө-лөр-ла оонашкан амыкшапчы белик харымсалгалыг. Олар бо чылдың эгелден тура 380 гектар кызыл-тас, 200 гектар сүлү, 60 гектар кукуруза шө-лүн сугаттып келген. Оларынң арзында социалист чарыш-ты багай өскө организациан.

Ам сугаттып турган тарыла шөлдер багай эвес дүжүттү берип турар. Кызыл-тастың бар гектарында-на, 9 центнер дүжүттү ажаап ап турар.

Ол мыкшап Мартан-оол Хо-валдының удурткан эвезиңу социалист чарышка ийекте-лиг кирип, бо хүндерде 2 муң тонна кукурузаны элө-стөтөн Мал чеминиң белеткээ-ни өскө ам-даа ийектедиң киришкеш.

Партия бюрозу сиген белет-кээниң, тараш амыкшапчыны бо үениңде амыкшапчыларын ортузунга социалист чарыш-ты улам калбарткан. Соци-алист чарыштын түнөүлү беш хонга-ла үндүрүп турар. Ол чорук сигениңерин, та-раажыларын хөй-адың көр-дүргөн Ыңчагаш хөй бүрү-ле шилериниң саны улам көзүлгөн. Механизаторлар Да-ры-Бажыр Моңгуш, Деге Он-дар хүндө-ле 11 гектар сиген кезер планын 15 гектар чедир турганнар. Сиген пре-сстөр талаш-биле Долума Куу-лар эң эки амыкшап турар. Ол хүндө-ле 8 тонна сиген пре-сстөр планын 12-14 тонна чедир келген. Оларга салбыр-нын бүгү амыкшапчы чор-

гарланып турар.

Тараа ажаап турар комбай-нерлер Шулуун Ооржак, Вла-димир Моңгуш болгаш өскө-лөр-лаа хүн норманы 120 хуу чедир күседип, социалист чарыштын тилекчилери болуп турар.

Тараажыларынң ортузунга социалист чарыштын белик деннээр амыкшапчылар багай эвес тургускан. Салбыр эрге-лекчи Дуу-Дараа Ондар, партия бюрозунуң секретары Дегер-оол Куулар болгаш партия бюрозунуң өскө-лаа кез-жигүнери күш-ажыкчы са-гылгы-чурумунуң, социалист чарыштын чоруп турар тү-нөүлүнүң база Совет Тываның 30 чылыңың дугайында солун лекция, бөдөнчүлүк докта-мал номчуп келген.

Хову тараларыңа, эвези-ларга социалист чарыштын тилекчилерин маалат көрүс-көн, оларынң байлак арга-дуржулганың таймырларын, чедер-четпестерин шүтүмү-дүстүр үргүчүлүп турар.

Партия бюрозунуң секретары Дегер-оол Салбааны Куу-лар болу хову бригадаларын үчүткө. Ыңчагаш апаа хо-вуда бүгү амыкшап билидигир. Киминиң каячар амыкшап ту-

раары ол көчүт эки билер. Ыңчагаш ол политмассалыг амыкшап эки организациап тур-гускан.

— Коммунист кижы бол-гашында онаашкан амыкшап-чылар белик харымсалгалыг болуп ужураш мен. Ыңчагаш бүгү кижилерге бөдүмүң үлө-сү-чөжүмүң көргүзөр дээш амыкшап чоруп мен — деп, ол бугурулгө чугаалаар.

Коммунист өгөлүн сөзү амыкшап хезир-биле чарыш-лай турар. Ол хову бригадалы-гыңа үчүткөп амыкшап-дан бээр 10 чыл ашкан. Ол амыкшапчы белик дүжүлгө-дө, амыкшап дөңдө көрөк кыл-ды. Ыңчагаш ол совхозтуң улуг, биче кижилеринге хү-ндүлгөш.

— ССРЭ-ниң составында Тываның эки тура-биле кат-тыканың байырлары чокшудай өрөр. Апаа күш-ажык-чы белик көргүзүлгөдөн ужу-ражыр дээш бүгү тала-биле белеткээдир чоруп өрөр бис— деп, ол чугаалап турар.

Бөгүңү амыкшапчы көрү-зүлгөдөн белик түнөүлүң чөгү-мү-на үнүп турар дөзү ий-ла деп кижы чоргалар-биле билип алыр.

Х. ОЯН-ООЛ.

АЖЫЛ-ИШЧИ КОЛЛЕКТИВ

«Улуг-Хая» совхозтуң Ары-Бажы сүт-баран ферманың коллектив тодарыкчы чылың планың оонаалдары хуусаа бетине оонаалдары хуусаа амыкшап турар. Ук ферма 1970 чылдың эгелде коммунист күш-ажыкчы коллектив деп белик атты чедип алган. Тываның Совет Эвилелинң акы-дүмалык өр-бү-лелине эки тура-биле бактал-дыр киргенниң 30 чыл болуп ою-гуна төлөпкү ужуражыр дээш чедикшилик амыкшап, эртенге сес айларда көкүчү чедикшиңиң ферма коллектив

чедип алган. Сес айларда 2648 центнер сүт бугурун планын 3741 кылдыр, азы 141,3 хуу күсеткен. А 2275 центнер сүт-тү күрүңе садар турган 3002-ниң, азы планын 131,9 хуу чедирген.

Бо күш-ажыкчы тилекче алар-ла чедип салдыман. Ол—чаныгы шүтүтү, а шүтү-түзү чаныгы дээш демич амыкшапчының түнөүлү-дир.

Фермада саялыктар орту-зунга социалист чарыш кал-дыр турган. Бодуңа бажыла-гы-тынган 20 үчүткөдүн бир-э-чиден-не 1350 кг сүтү сес

айларда саяп алган Наталья Балыкова саялыктар ортузу-нда чарыштын мурнуку олу-рунда чорубашан. А Маши-шлыа Эремза ийги черин элэп, бер ийекке онааштыр 1334 кг сүтү саяп алган. Саялыч бүрүзү планын оонаал-дарын амык күсеткени өрүчүгү.

Фермада күш-ажыкчы оңи организацианча болгаш бар кураалдарын өл амыкшап-чылар оңи кылып бугуру-лгө продукцияларын бот-ти-ен мурнуку чылдардан чингэн. Ийитиниң малайгы чөтчөр

чөмү белеткээ дээш амыкшап-чылар совхозта белик темп-биле чоруп турар. Совет Тываның 30 чыл болуп оюңу бетине мал чедип белеткээ-рин, дүжүт ажаалазын бол-гаш кыштагындагы белеткээ амыкшапчы бүрүн доозар дээш совхозтуң амыкшапчы амыкшапчы хезир туттуңан. СЭКП өбкөмүнүң кезжигүтү, Көк-Чыраа көлө Советиниң депутат, мурнакчы механика-тор Кандал-оол Кызыл-оол чарышка тилекчи болуп, 200 гектар шөлүң чыгаар үгөн сигени кестирген. хүндө норманың 120-140 хуу чедир күседип турар.

О. ТАВАА. Улуг-Хем район.

„СОЦИАЛИСТИК СИБИРЬ“ деп чүрүк делгелгезинге

Чогаалды бижээ «Төв-Хал» деп чүрүк болган өскө-даа ажалдар хамаарыш.

СЭКП-нин төөгүгү ХХIV съездинин шийтирилери боттаптар дөш, бүгү совет кижилер соруу кирген кызымаккы ажалдып турар.

«Бай-Тайга», «Ууг-Хем» деп ажалдары кириер. Мында ол тыва бойдустун каасчарамы, күчү-шыдамы, өргүч чагай, байлак, магалыны сиилип бижээ.

Чурукчу Ю. Курский делегеге чурууга, графика ажалдары-биле киржир. Ол болза бистен чурукчуларын иштиде болунун уран мергежили-биле, чогаалдыкы, даян тывар таламы-биле эи-не дурчугуалык болган хой ажалдып турар чурукчу даярлан демелдер херек.

Чыдап-на чүс-чүс студентилер колхоз, совхозтарын хоуу-индереине, шаңырынга ажаллап, чаа дүжүт ажалдамынга боттарыныч үзүг-хуузу кирип турар.

БОТТУГ ДУЗАЛААР Кышка белеткел

Республика эмнегезинин 11 салыры болган 2 поликлиниказы ааргы кижилерге хай язы мергежилди амчи дуаанын чедирин турар.

Республика эмнегезинин бо хире улуг ажал-агымдыга контроль болган боттук сагыш салышкыныдан аылма, чыл бүрдү биче эвес акци-хоренги чаргыдалын үндүрери негеттинер.

Чыдап-на чүс-чүс студентилер колхоз, совхозтарын хоуу-индереине, шаңырынга ажаллап, чаа дүжүт ажалдамынга боттарыныч үзүг-хуузу кирип турар.

Чыдап-на чүс-чүс студентилер колхоз, совхозтарын хоуу-индереине, шаңырынга ажаллап, чаа дүжүт ажалдамынга боттарыныч үзүг-хуузу кирип турар.

ХАЙЫМ БОЛГАН

НВЕБЕК. (СЭТА-ның тускай корр.). Канаданың ВХА дээр профессионал лиганың ойнакчыларындан бөлүп тургусан шилинек номандазы биле ССР-ниң шилинек команданын аразынга бээ катат жуурамышынын баштайгы ойнашыны 3:3 санын (1:0, 1:3, 1:0) бөө доозулган.

Хөлдөр чүгө чылыгылы? Кышкы белеткел. Системамын содуру, чырык, суг дамчыдалымын аде кылдыр, даштын чараш, шийик хевир кирип, чугулаар болган өскө-даа.

Борис Васильев. Яяяя мында биржым - аубур. (Мооскудан үзүндү)

«Эгеи № 212, 215, 218 «Шыла»... Ританын кизил-кызыл камгалап турган чааскаанраа шаа минаар доостун калган.

Жеыка оон кулаанын чемеел сажыраптан: — Сеп-даа хууру эртин-не, ке! Доскудаларга таварым берип, азы калдык-бей командир сени сургай берсе буураанын ол.

«Биттава, Жеыка, мен белден бамк чүеге таварышпас кижилер боор мен!» Ол хиреле оон карактары аас-кежиктиден чып турган: «Ичиге кижилер-биле калчап шыгымын чугаалдык боор? Жеыка оон хари-даа «ичиге белеткелер».

«Ол эеп келешиктин Рита даа халар. Доскудаларга таварым берип, азы калдык-бей командир сени сургай берсе буураанын ол.»

«Ол эеп келешиктин Рита даа халар. Доскудаларга таварым берип, азы калдык-бей командир сени сургай берсе буураанын ол.»

Мелебугенне. СЕНТЯБРЬ 19-ТА МОСКВАДАН

13.30 - Дамчыдалыктар программасын. 13.35 - Оңуң телекөргүзү. «Шенер хоалар».

РЕДАКЦИЯНЫҢ АДРЕЗИ. Улукс 667000

Кызыл. Шетикири-Бривелье кудумчуу, бакын № 3 ТЕЛЕФОННАРЫ: Редакторун 21-63, редакторун оралкычыларын 35-24, пропаганда киддианын 23-54, харымсалгым секретарын 23-54, партияны амыч ирал киддианын 37-13, култура киддианын 23-54, кезде ажалдык киддианын 21-47, үзүтүр киддианын 22-64, чагаа киддианын 41-27, информатив база совет түргүзүт киддианын 20-60, бухгалтерияны 31-75, корректорларын 27-41. Солун келбей баргала 32-75 телефон долгаар.

КИНО. СЕНТЯБРЬ 19-ТА

СОЛУН НЕДЕЛЯДА 6 КАТАП УНЕР. ТИРАЖЫ 16066. ЧАГЫГ № 228. ТС-01084.